

**Subject:** Pyyntoja\_SitonRaportti\_200110

**From:** Ylä-Vieksin kyläyhdistys <kylayhdistys@vieksi.fi>

**Date:** Wed, 20 Jan 2010 12:49:55 +0200

**To:** kirjaamo@kainuu.fi, juhani.pyykkonen@metsakeskus.fi, irmeli.hanka@kajaani.fi, hannu.huotari@kuhmo.fi, merja.vaisanen@metsa.fi, sami.saaksjarvi@mil.fi, raija.potila@ristijarvi.fi, juha.kaaresvirta@sotkamo.fi, jussi.saaskilahti@tiehallinto.fi, jouni.aarnio@metsa.fi, teemu.pulkkanen@metsakeskus.fi, janne.hamalainen@kainuu.fi, tarmo.kyllonen@mil.fi, jari.kauppinen@kajaani.fi, juha.moilanen@kainuu.fi, pentti.piiirainen@sotkamo.fi, pentti.kemppainen@ristijarvi.fi, unto.ritvanen@ely-keskus.fi, jari.juntunen@kuhmo.fi, jouko.saastamoinen@ely-keskus.fi

**CC:** anneli.kinnunen@kainuu.fi, raimo.piiirainen@kainuu.fi, lauri.huttu@suomussalmi.fi, tiina sarparanta <tiina@tiinasarparanta.fi>, Tapani Kemppainen <tapani.kem@saunalahti.fi>, timo.krogerus@elisanet.fi, anne.lukkari@pp.inet.fi, arto.okkonen@imagon.com, juhani seppänen <juhani@juhaniseppanen.fi>, veijo.mikkonen@hotmail.com, harri.pitkaranta@ymparisto.fi, susanna.waha@ymparisto.fi

**BCC:** Eeva Kyllönen <eeva.kyllonen@viesti.net>, timo.niskanen@vieksi.fi, pekka paakkonen <vesapekka.paakkonen@posti.talonetti.fi>

Kainuun maakunta -kuntayhtymä  
ja Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi -työryhmä  
PL 400  
87070 KAINUU

Viite: Kainuun 1. vaihemaakuntakaava

Kainuun maakunta -kuntayhtymä valmistelee Kainuun 1. vaihemaakuntakaavaa, joka koskee puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita Kainuussa ja niiden melualueita. Sito Oy, Espoo, on tehnyt vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi -raportin, mitä työtä on ohjannut viranomaisten nimittämistä jäsenistä koostuva vaikutusten arviointi -työryhmä. Ilmeisesti olennaisilta osin Sito Oy:n raporttiin perustuen on Kainuun maakuntahallitus 9.11.2009 päättänyt, että vaihemaakuntakaavaluonnoksen laatiminen käynnistetään nykyisen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentumisvaihtoehdolla.

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry pitää tarpeellisena tuoda esille Sito Oy:n tekemään raporttiin ja kaavavalmistelun aikataulutukseen liittyviä seikkoja sekä esittää alustavia asiaan liittyviä pyyntöjä Kainuun maakunta -kuntayhtymälle ja vaikutusten arviointi -työryhmälle.

## 1. Sito Oy:n konsulttisopimuksen nimenmuutos

a) Kainuun maakunta -kuntayhtymän (8.4.2009) ja Sito Oy:n (3.4.2009) välillä allekirjoitettiin:

*"Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen vaikutusten arviointi -konsulttisopimus".*

b) Kainuun maakuntahallituksen 29.5.2009 hyväksymässä ja edelleen voimassa olevassa asiakirjassa "Kainuun 1. vaihemaakuntakaava: Puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueet sekä niiden melualueet, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 25.5.2009" (OAS) todetaan:

*"Vaikutusten arviointia varten on solmittu konsulttisopimus Sito Oy:n kanssa. Konsulttisopimus käsittää edellä mainittujen eri vaihtoehtojen vertailun, ts. vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnin."*

c) OAS:n kohdassa 5, Tavoitevaihe: syksy 2008 – kesä 2009, todetaan:

*"... Viimeistellään kaavan lähtökohta-aineisto ja määritellään kaavan laatimisen tavoitteet, joiden lähtökohtina ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakunnalliset kehittämistarpeet sekä käytävät neuvottelut, Neuvotteluja osallisten ja sidosryhmien kanssa, Maakuntahallituksen päätös tavoitteista."*

d) OAS:n kohdassa 5, Kaavoituksen vaiheet ja aikataulu, Luonnosvaihe: syksy 2009 - talvi 2009-2010 todetaan:

*"Tehdään tarvittavat erillisselvitykset ... Tarkastellaan kaavaratkaisun vaihtoehtoja ja arvioidaan niiden vaikutuksia ... Laaditaan kaavaluonnos ja asetetaan se julkisesti nähtäville."*

e) OAS:n kohdassa 8, Vaikutusten arviointi, todetaan uudelleen:

*"Maakuntakaavan luonnosvaiheessa arvioidaan eri vaihtoehtojen vaikutukset toteutettavan vaihtoehdon valitsemiseksi."*

f) Vaikutusten arviointi -työryhmän 17.9.2009 pitämän kokouksen muistion kohta 5 on otsikoitu:

*"Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen vaikutusten arviointi -raportti".*

g) Kainuun maakuntahallitus päätti 9.11.2009 pitämänsä kokouksen pykälässä MH § 263:

*"2) Maakuntahallitus hyväksyy ehdotuksen (erillisliite nro 2) Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet raportiksi."*

h) Saman kokouksen pykälässä MH § 264 on kohdat:

*"Sito Oy on laatinut raportin Kainuun 1 vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arvioinnista." ja "Hannu Heikkinen esitteli asiaa".*

i) Samassa pykälässä MH § 264 maakuntahallitus päätti:

*"vaihemaakuntakaavaluonnoksen laatiminen käynnistetään vaihtoehdon VE1 pohjalta eli nykyisen Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen laajentumisvaihtoehdolla"*

j) Vaikutusten arviointi -työryhmä päätti 10.11.2009 pitämänsä kokouksen muistion kohdassa 3:

*"Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi sillä korjauksella, että kohdassa 6. sana "luonnosvaiheen" korjattiin muotoon "valmisteluvaiheen".*

## 2. Sito Oy:n konsulttisopimuksen kattavuus ja hinta

Konsulttisopimuksen nimenmuutos ilmenee maakuntahallituksen 9.11.2009 pitämän kokouksen esittelylistalta. Kokouspöytäkirjassa ei asiaa käsitellä. Mahdollisesti muutoksesta päätti osaltaan vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi -työryhmä, mutta vasta jälkijättöisesti 10.11.2009 (edellä kohta j). Saattaa kuitenkin olla yhtä kaikki mahdollista, että työryhmä katsoi vain korjanneensa esityslistassa olleen kirjoitusvirheen tai muun vähäpätöisen seikan. Kyseisestä kokousmuistiosta on

nähtävissä, että muutos esiteltiin työryhmälle stilistisenä korjauksena.

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n käsityksen mukaan kyseisen monijäsenen toimielimen vastuulle kuului päättää mahdollisista muutoksista Sito Oy:n konsulttityön kattavuudessa, mistä tässä on selvästi kyse. Vastuu sisältyy toimivaltaan, jonka nojalla vaikutusten arviointi -työryhmä suorittaa vaikutusten arvioinnin ohjaustehtävänsä.

Tässä asiassa olisi kokonais kuvan saamiseksi tarpeellista tietää, muutettiin kyseisen konsulttisopimuksen hintaa vastaamaan sopimuksen muutettua kattavuutta, vai riittikö konsultin täyttää sopimusvelvoitteensa vajaan hinnan pysyessä muuttumattomana.

Erityisesti olisi kaavan osallisten tarpeellista tietää, vieläkö konsulttisopimus sisältää myöhemmin nähtävillä asetettavasta vaihemaakuntakaavan luonnoksesta annettavien lausuntojen ja muistutusten arvioinnin, kuten Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n mielestä on OAS:n perusteella käsitettävissä ja kuten suunnittelujohtaja Heikkinen Kainuun Prikaatin tiloissa 27.5.2009 pidetyssä Vuosangan niin sanotun yhteistyöryhmän kokouksessa esitti.

### 3. OAS:n velvoittavuus

Maankäyttö- ja rakennuslain 63.1 §:n mukaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

Ympäristöministeriön Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 -sarjan oppaassa 8, *Osallistuminen ja vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa*, elokuu 2002, esitetään seuraavaa mainitun säännöksen tulkitsemiseksi:

*"Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus:*

*Avoimen ja vuorovaikutteisen kaavoituksen ja hyvän lopputuloksen edellytykset luodaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman avulla. Se kertoo yhteistyön pelisäännöt ja auttaa asukkaita, viranomaisia ja yhdistyksiä löytämään oman roolinsa kaavaprosessissa." (s. 22)*

*"Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on virallinen asiakirja, joka määrittelee kaavan valmistelussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja toteuttamistavat." (s. 23)*

*"Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat:*

*Tässä yhteydessä kerrotaan myös, miten osallisille tiedotetaan osallistumis- ja arviointijärjestelyjen tarkennuksista ja muutoksista....Kerrotaan, missä vaiheessa, millä menetelmillä ja kuka vaikutukset selvittää." (s. 24)*

### 4. OAS:n mukaisen tavoitevaiheen päätyminen ja luonnosvaiheen alkaminen

OAS:sta ilmenee, että vaihemaakuntakaavan valmistelun tavoitevaiheessa, ennen sen päättymistä, olisi Kainuun maakuntahallitus tekevä päätöksen kaavan lähtökohdista ja tavoitteista (edellä c). Maakuntahallitus teki asiaa koskevan päätöksen 9.11.2009 pykälässä 263 (edellä g), minkä jälkeen aikaisintaan saattoi OAS:n mukainen tavoitevaihe päättyä. Päätöksestä ei kuitenkaan ilmene, että tavoitevaihe olisi päättynyt, mutta todennäköisenä sitä voi pitää. Kaavan osallisilla oli mahdollisuus saada tieto tavoitevaiheen mahdollisesta päättymisestä aikaisintaan siitä lähtien, kun kyseinen kokouspöytäkirja oli asetettu nähtävillä noin kaksi viikkoa kokouspäivän jälkeen.

Luonnosvaiheen valmistelun tuli alkaa (edellä kohta d) tavoitevaiheen jälkeen. OAS:n mukaan tähän vaiheeseen sijoittuisivat muun muassa seuraavat vaiheet (edellä d, e):

- *"Tehdään tarvittavat erillisselvitykset"*
- *"Tarkastellaan kaavaratkaisun vaihtoehtoja ja arvioidaan niiden vaikutuksia"*
- *"Arvioidaan eri vaihtoehtojen vaikutukset toteutettavan vaihtoehdon valitsemiseksi"*

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n käsityksen mukaan OAS:ssa ei suinkaan tarkoiteta, eikä luonnollisesti olisi mahdollistakaan, että edellä mainituista vaativista vaiheista voitaisiin riittävästi suoriutua maakuntahallitukselle tämän kokouksessa "asiaa" esittelemällä ja maakuntahallituksen samalta istumalta suorittamalla tarkastelulla, arvioinnilla ja valinnalla. Näin kuitenkin nähtävästi uskotellaan pykälässä 264 (edellä h, i) onnistutun tekemään.

Osallisille on turvattava tosiasialliset osallistumisen mahdollisuudet. Niiden toteutumiseksi ei OAS:n tavoite- ja luonnosvaiheiden yhtymäkohdassa voinut riittää, että maakuntahallitus käsitteli kyseisten kahden pykälän asiat ja käsitteli ne OAS:n mukaisessa järjestyksessä. Kyseessä oli Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmistelun erittäin keskeinen vaihe, ylävieksiläisten ja muiden Vuosangan ympäristön osallisten kannalta mahdollisesti jopa keskeisin. Erityisesti se huomioon ottaen ei ole hyväksyttävää, että OAS:n mukainen "Kaavaratkaisun eri vaihtoehtojen tarkastelu ja niiden vaikutusten arviointi toteutettavan vaihtoehdon valitsemiseksi ja vaihtoehdon valinta" -vaihe olisi päättynyt jo kauan ennen kuin kaavan osallisilla oli edes mahdollisuus tietää sen alkaneenkaan.

### 5. Pyyntö

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry pyytää saada viimeistään 4.2.2010 sisältötiedon siitä sopimuksesta, päätöksestä, tai muusta asiakirjasta, jolla kyseisen konsulttisopimuksen nimi ja samalla toimeksiannon ja raportin sisällön kattavuus sekä raportin nimi oli 9.11.2009 tullessa muutettu edeltä ilmenevällä tavalla. Samaan päivämäärään mennessä pyytää Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry saada tiedon vaikutusten arviointi -työryhmältä sen 10.11.2009 pitämän kokouksen muistion kohdasta 3 ilmenevän päätöksen tosiasiallisesta tarkoituksesta ja sisällöstä.

Siltä osin kuin Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n saatettaisiin katsoa edellä väärinkäsittäneen vaikutusten arviointi -työryhmän tai

Kainuun maakunta -kuntayhtymän toimivaltaan kuuluvaa tässä yhteydessä merkityksellistä asiaa, pyytää yhdistys saada viranomaiselta oikaisun samaan päivämäärään 4.2.2010 mennessä tai esittämään välittömästi arvion oikaisun antamisajankohdasta.

Ystävällisin terveisin

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry  
Niemenkyläntie 165  
88730 Ylä-Vieksi  
sähköposti: [kylayhdistys@vieksi.fi](mailto:kylayhdistys@vieksi.fi)

Eeva Kyllönen  
puheenjohtaja

Timo Niskanen  
varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen  
hallituksen jäsen

#### TIEDOKSI

- 9.11.2009 läsnäolleet Kainuun maakuntahallituksen jäsenet
- ympäristöneuvos Harri Pitkäranta, YM
- ylitarkastaja Susanna Wähä, YM